

Miltoniopsis vexillaria (Rchb.f.) God. & Leeb. 1889.

Synoniem

Miltonia vexillaria (Rchb.f.) Nicholson 1886

Vindplaats

Colombia en Ecuador (ten Noorden van het Dept. Antioquia langs de Westelijke en centrale bergketen Zuidwaarts via Cauca en Narinjo en de Ecuadoriaanse provincies Esmeralda en Imbabura tot aan de Oostelijke bergrug in de prov. Amazonas).

Epifytisch, aan de randen en in open plekken van bergwouden (1500-2200 m.) op met mos begroeiende takken en vorken, licht maar niet zonnig. Het hele jaar hoge luchtvochtigheid, zelfs nevel en vrijwel dagelijks regen

Beschrijving

De wortels zijn meestal dun en lang en niet vertakt. De scheuten staan dicht opeen, verbonden door korte en niet erg dikke stukken rhizoom. De bulben zijn elliptisch, afgeplat met twee scherpe randen, 4 x 2,5 cm groot, en dragen één blad. Dat blad is lancetvormig, spits, lichtgroen, 16 x 2,5 cm groot. Het wordt omgeven door, meestal 6, breed uitlopende, lichtgroene bladeren. Het kortste blad meet slechts enkele centimeters, het langste is tot 17 cm lang en daarmee even groot als het blad op de bulben. De bladeren die de bulben omsluiten hebben een bladschede tot 5 cm lang.

De bloeistengel ontspringt uit de oksel van het bovenste, de bulbe omsluitende, blad en is 30 cm lang, rond, lichtgroen en van 3 - 4 kleine, nauw aansluitende schutblaadjes voorzien. Meestal 4 bloemen, 3 - 4 cm van elkaar staand. Een gesteeld vruchtbeginzel, 6 - 7 cm lang; bracteeën, 1 cm lang, nauw aansluitend aan het bloemsteeltje.

De bloemen meten, geheel uitgespreid, 5,5 cm in doorsnee en zijn reukloos. De sepalen zijn aan elkaar gelijk de dorsale sepaal omgekeerd smal eivormig, 25 x 14 mm groot, de laterale iets smaller, verder identiek. De petalen zijn omgekeerd eivormig, iets groter dan de sepalen, 27 x 17 mm. Sepalen en petalen hebben een klein aangezet puntje en zijn iets achterover gebogen.

De lip is groot, vlak, eivormig, van voren iets ingesneden, met een klein puntje, langs de randen enigszins gegolfd, 30 x 25-27 mm groot. Alle bloembladen zijn bleekroze, de basis van de lip geelachtig. Op de basis van de lip 2 achterwaarts gerichte, 2 mm lange, smal driehoekig gespitste lobjes. Het zuiltje is heel laag, vlak naar achteren tegen de dorsale sepaal met een langwerpige, glanzend callus aan de basis; geen zuilvoet.

Variabiliteit

De afwijkingen met betrekking tot de grootte en kleur van de bloemen, zowel als de stand van de bloembladen zijn aanzienlijk. Onderstaand drie varianten:

var. stupenda Veitch: bijzonder grote bloemen met een doorsnede van 12 cm, bleekroze met een witte zweem.

var. rubella Veitch : bloemen kleiner dan bij de soort, sepalen en petalen rozerood met een witte rand.

var. leopoldii Veitch : sepalen en petalen boven het midden achterwaarts gebogen; de lip heeft een bloedrode vlek aan de basis.

Daarnaast zijn, naar gelang van de kleur van de lip en de bloembladen, nog een reeks zgn. subvarianten beschreven, van de zuiver witte *alba* tot de diep rozerode *rubra* met 3 bloedrode strepen voor het callus aan de basis van de lip

Verwisseling mogelijkheden

De wel op deze soort lijkende *Miltonia regnellii* heeft 2-bladige bulben. Van de *Miltoniopsis* soorten hebben *M. phalaenopsis* en *M. warszewiczii* een gelijke bloemvorm en vergelijkbare grootte. De eerstgenoemde heeft echter duidelijk smallere bladeren en de lip heeft een veel duidelijker uitkomende geelrode vlekken-tekening op een witte ondergrond. De laatstgenoemde heeft een meer langgerekte lip, met een smaller basisgedeelte en is van voren diep 2_lobbig; bovendien hebben de lobjes aan de basis een breed en dik einde en zijn niet spits.

M. vexillaria onderscheidt zich van alle andere soorten van dit geslacht nog door de 3 rode strepen, die voor de basis van de lip liggen en zelfs bij witbloeiende vormen nog zichtbaar zijn.

Verschillen tussen *Miltonia* en *Miltoniopsis*:

Miltonia : bulben met 2 bladeren; zuiltje met vleugeltjes en een uitholling, die met de nectar producerende basis van de lip verbonden is.

Miltoniopsis : bulben met 1 blad; zuiltje zonder vleugeltjes en met aan de voorkant een centrale, stevige ribbel.

Cultuur

M. vexillaria wordt vaak ten onrechte als koud te kweken plant aangeboden. Ze gedijt echter alleen in een gematigde ruimte, waar de minimum nachttemperatuur niet beneden 12-15°C komt. Op de natuurlijke groeiplaats wordt ze weliswaar meerdere malen per dag omgeven door koele nevelwolken, maar wordt door de daarop volgende zonschijn weer snel verwarmd. In onze cultuur heeft ze graag een lichte, maar licht beschaduwde plaats, met hoge luchtvochtigheid. Het potmateriaal moet goed gedraineerd zijn en zorgen voor een snelle afvoer van het gietwater. Plastic potten zijn aan te bevelen; wat mos op de oppervlakte werkt gunstig. De plant moet zeer stevig in de pot staan; in het begin totdat er voldoende wortels gevormd zijn is het beste de plant aan een

stok vast te binden.

De groei begint na de bloei in de zomermaanden. De plant maakt vaak meerdere scheuten uit een bulbe, zodat de groeiperiode wel tot het einde van het jaar kan duren. Gedurende de zomer moet de plant zeer luchtig staan; te hoge temperatuur en stilstaande vochtige lucht leidt tot schimmelaantasting. Koeling door verdamping om de temperatuur laag, d.w.z. beneden 25°C te houden is aan te bevelen. De tere wortels zijn gevoelig voor ophopend vocht. Vaak besproeien, met snel weer opdrogen is voor de plant het best te verdragen.

Zo gauw de meeste nieuwe scheuten hun bulben gevormd hebben houden we de plant wat droger, om te lang doorgroeien te verhinderen. Maar een uitgesproken droge tijd moet er niet zijn. De winter temperaturen liggen op 16-18°C overdag, met een daling 's nachts tot 12-15°C. De luchtvochtigheid moet ongeveer 70% bedragen; bij te droge, warme lucht bestaat er gevaar voor aantasting o.a. door rode spint.

De bloemknoppen kan men ongeveer vanaf februari / maart in de nog nauwelijks opengevouwen bovenste bladeren, die de bulbe omsluiten, ontdekken. Vaak zelfs uit vier verschillende bladeren omhoogkomend. Dan kan men het potmateriaal weer wat ruimer begieten. De bloemen zijn gevoelig voor sproeiwater, maar zijn op een koele plaats lang houdbaar.

De planten moeten elke 2 jaar verpot worden, liefst na de bloeitijd.

Niet geschikt voor vensterbankcultuur

Bloeitijd

Van April tot de zomer; 4 weken houdbaar. Ongeschikt als snijbloem

Wetenswaardigheden

Deze soort werd vermoedelijk al in 1866 of 1867 door Bowman ontdekt en beschreven. Maar levend materiaal kon nog niet naar Europa verzonden worden. Chesterton zocht de plant voor de firma Veitch die ze in 1873 verzamelde en naar Engeland stuurde waar ze voor het eerst in het

voorjaar van 1873 bloeide een plant bij Veitch en na veel geheimzinnigheid en verwarring kon Godefroy-Lebeuf in 1889 het geslacht *Miltoniopsis* vormen met de soorten *vexillaria* en *roezlii*. *vexillaria* = vaandel-vormig naar de bloemvorm.

Hybriden

M. vexillaria werd, vooral in de begintijd van de orchideeënkwekerij, wegens de mooi gevormde, kleurige bloemen veel gebruikt als kruisingspartner; sinds 1940 werd ze nog zelden gebruikt. Er bestaan maar weinige primaire kruisingen, maar een groot aantal kruisingen met *Miltonia* hybriden; verder hybriden met *Odontioda*, *Odontoglossum*, *Odontonia*, *Vuylstekeara*, e.a. Er zijn ettelijke kruisingen met spectaculaire, prachtig gekleurde bloemen en een zeer goede houdbaarheid.

Gepubliceerd in Die Orchidee : 7 (1956) blz.33 Cultuuraanwijzingen (Giese).

Bron:

Orchideenkartei D.O.G.

Die Orchidee Mei 1982

Tekst : K.Senghas en L.Bockemühl

Vertaald en bewerkt: J.M.G. Bouwman.

Foto's: K. Senghas

Tekening: L. Bockemühl